

**PEDAGOGIK TA'LIM YO'NALISHLARDA XORIJIY TILLARNI
O'QITISHNING AHAMIYATI****ABDUFATTOYEVA IRODA FARSHOD QIZI***Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti**Pedagogika ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi***QAYUMOVA MOHINUR MURODULLAYEVNA***Denov Tadbirkorlik va Pedagogika Instituti**Filologiya Fakulteti ingliz tili o'qituvchisi*+ 998978457020 mohinurqayumova10@gmail.com**SHOMUROTOV ULUGBEK MELIKBOBOYEVICH***Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti**o'qituvchi u.shomurotov@dpi.uz*

Annotatsiya: Ushbu maqolada xorijiy tillarni o'qitishda zamonaviy texnologiyalar, jahon amaliyoti va so'nggi nazariyalardan foydalangan holda, o'quvchilarni ta'lim jarayonida faolligini oshirish va asosiysi o'quvchining diqqatni torta oladigan fan o'qituvchisi o'zining turli metodikasi va salohiyati bilan o'quvchilarni jalb qilish haqida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: Pedagogik texnologiya, an'anaviy metod, intensiv metod, didaktika, metodlarning asosiy vazifalari, grammatik shakl, kommunikativ didaktika, metod va texnologiya.

Аннотация: В данной статье говорится об использовании современных технологий, мировой практики и новейших теорий в обучении иностранным языкам, повышении активности учащихся в учебном процессе и, самое главное, привлечении учащихся своими различными методами и потенциалом преподавателя естественных наук, способного привлечь внимание учащихся.

Ключевые слова: Педагогическая технология, традиционный метод, интенсивный метод, дидактика, основные задачи метода, грамматическая форма, коммуникативная дидактика, метод и технология.

Abstract: This article talks about using modern technologies, world practice and the latest theories in teaching foreign languages, increasing the activity of students in the educational process and, most importantly, attracting students with his different methods and potential of a science teacher who can attract the attention of students.

Key words: Pedagogical technology, traditional method, intensive method, didactics, main tasks of methods, grammatical form, communicative didactics, method and technology.

Kirish. Chet tilini o'qitish metodikasi – o'qitishning maqsadi, mazmuni, metod va vositalarini o'rganuvchi fan bo'lib, chet tilini o'qitishga oid adabiyotlardan foydalangan holda talabalarga bilim berish va o'qitishning yagona yo'lidir. Tizimli ta'limning tamal toshi bo'lgan metod lug'atda "maqsadga erishish uchun qo'llanilgan yo'l, usul, tizim, tartib, siyosat" va "bir maqsadni amalga oshirish uchun reja asosida olib boriladigan, fanda ma'lum bir natijaga erishish" degan ma'nolarni anglatadi. Metodologiya yangi fan bo'lsa-da, uning rivojlanish jarayoni jadal rivojlanib borayotganini ko'rishimiz mumkin. Uslubiy kontseptsiya evolyutsiyasida barcha chet tillarini o'qitish usuli yoki ma'lum bir chet tilini o'qitish usulini hisobga oladigan tendentsiyalar mavjud. Bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash hozirgi kunda juda muhim. Zero, o'qituvchi o'z fanini nazariy va amaliy jihatdan puxta o'zlashtirgandagina yuqori saviyali professional o'qituvchi bo'la oladi. "Chet tillarni o'qitish metodikasi" kursida bo'lajak o'qituvchi ushbu fanni o'qitish metodini o'rganishi mumkin. Uslubiy tamoyilga ko'ra, maktablarda chet tili darslari tartibsiz va tasodifiy bo'lmagan holda tizimlashtirilib, oddiydan murakkabgacha o'tiladi. O'qituvchi chet tili darsini o'qitish metodidan to'g'ri foydalanish orqaligina darsni to'g'ri tashkil qilishi mumkin. "Chet tilini o'qitish metodikasi" maktablarda o'tiladigan chet tili darslarining ta'lim me'yorlarini, o'quvchilarga darsda va darsdan tashqari materiallarni qanday o'tkazishni belgilab beradi, chet tilidan dars beradigan bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy jihatdan tayyorlaydi. Chet tili maktablarda tegishli darajada o'qitilishi va bugungi jamiyat talablariga javob berishi uchun bo'lajak o'qituvchi "Chet tillarni o'qitish metodikasi" fanining nazariy kursini juda yaxshi o'zlashtirishi zarur. Shuningdek, talaba o'z bilimidan pedagogik amaliyot jarayonida, diplom yoki kurs ishlarini bajarishda, maktab hayotida yuzaga keladigan turli qiyinchiliklarni yengib o'tishda foydalana olishi zarur. Binobarin, «Chet tillarni o'qitish metodikasi» o'qitishning maqsadi, mazmuni, vositalarini o'rganuvchi fan bo'lib, chet tilini o'qitishda qo'llaniladigan vositalar yordamida o'quvchilarni tarbiyalashni ham o'rgatadi.

Asosiy qism. Hozirgi vaqtda chet tilini o'qitishning bir necha an'anaviy shakllari mavjud bo'lib, ular o'sha paytdagi etakchi o'qituvchilar tomonidan taklif qilingan. Ular zamonaviy darslarning atributlariga aylandi, chunki ular bir qator maqbul jihatlarni ko'rsatadi. Masalan: dars boshida navbatchining hisoboti, fonetik va nutq mashqlari va boshqalar. Ilmiy kuzatish. Bu usul nima uchun davom etayotgan kuzatishlarni yozib olish uchun ko'plab vositalardan foydalanish orqali keng qo'llanilishini tushuntiradi. O'rganilayotgan mavzu bo'yicha faktlarni to'plash, saralash va umumlashtirish ushbu mavzu bo'yicha qonunning ob'ektiv tomonlarini ko'rsatishga yordam beradi. Kuzatuv mashg'ulotlari. Bu usul o'qituvchining bilim va intuitsiyasiga asoslanadi. Bunday holda, tadqiqotning gipotezasi birinchi navbatda aniqlanadi va ko'p vaqt talab qilmaydi.

O'qituvchi tadqiqotni faqat o'z tajribasi va bilimiga tayangan holda olib boradi, muammo chuqur va uzoq vaqt davomida o'rganilmaydi. O'tkazilgan tadqiqotlar natijasida taklif qabul qilinadi yoki rad etiladi. Tajribali o'rganish. O'qitishdan farqli o'laroq, bu mahorat uzoq vaqt davomida va bir nechta maktablarda o'rganiladi. Natijada, o'quv jarayonining qandaydir modeli ishlab chiqiladi va u tugallangan xarakterga ega bo'lishi kerak. Shundagina uni barcha maktablarda qo'llash mumkin bo'ladi. Tajriba usuli. Bu usul o'zining aniqligi va to'liqligi, aniq tahlili, dalillarning ko'pligi bilan ajralib turadi. Tajriba - hodisaning sodir bo'lishini oldindan bilish uchun ma'lum bir shartni sun'iy ravishda yaratish orqali o'rganish. Tizimli ta'limning tamal toshi bo'lgan metod lug'atda "Maqsadga erishish uchun qo'llanilgan yo'l, usul, tizim, tartib, siyosat" va "Bir maqsadni amalga oshirish uchun reja asosida olib boriladigan, fanda ma'lum bir natijaga erishish" degan ma'nolarni anglatadi. Metodologiya yangi fan bo'lsa-da, uning rivojlanish jarayoni jadal rivojlanib borayotganini ko'rishimiz mumkin. Uslubiy kontseptsiya evolyutsiyasida barcha chet tillarini o'qitish usuli yoki ma'lum bir chet tilini o'qitish usulini hisobga oladigan tendentsiyalar mavjud. Binobarin, «Chet tillarni o'qitish metodikasi» o'qitishning maqsadi, mazmuni, vositalarini o'rganuvchi fan bo'lib, chet tilini o'qitishda qo'llaniladigan vositalar yordamida o'quvchilarni tarbiyalashni ham o'rgatadi. Agar metodikaning evolyutsiyasiga nazar tashlasak, o'qitishning o'ziga xos tendentsiyalari boshidanoq kuzatilgan. Shunga asoslanib, ikki xil usul paydo bo'ldi. 1. Umumiy usul 2. Individual usul. Umumiy metod umumiy chet tilini o'qitish jarayonidagi qonuniyat va xususiyatlarni o'rganadi.

Qaysi chet tilini tanlash, o'rganish yoki o'rgatish muhim emas, hohlagan chet tilini hisobga olish mumkin. Boshqacha aytganda, barcha chet tillari bo'yicha o'quv materiallarini tanlash, darsning turli bosqichlarida og'zaki va yozma ishlarning bog'lanishiga teng munosabatda bo'ladi. Talabalar guruhlarini shakllantiriladi, shu bilan birga, har bir guruhda kuchli, o'rta va zaif talabalar bo'lishi kerak. Guruhga bitta vazifa beriladi, ammo u bajarilganda guruh a'zolari o'rtasida ro'llar taqsimlanadi. Bir talabaning emas, balki butun guruh ishi baholanadi ya'ni, butun guruh uchun bitta ball beriladi. O'qituvchi topshiriqni bajarish uchun hisobot beradigan guruhdan talabani tanlaydi. O'zbekiston mustaqillikka erishganidan buyon barqaror ijtimoiy yo'naltirilgan bozor iqtisodiyotiga ega yangi demokratik huquqiy davlat qurilishini amalga oshirishning o'z yo'lini tanladi. "Ta'lim to'g'risida"gi qonunga muvofiq, jamiyat va davlatning iqtisodiy, ijtimoiy, ilmiy-texnikaviy va madaniy ehtiyojlariga javob beradigan ijtimoiy rivojlanishning ustuvor yo'nalishi deb e'lon qilindi. Mamlakatimizda ta'lim tizimini islah qilish yangi, eng samarali ta'lim usullari, axborot texnologiyalari va imkoniyatlarini izlashni nazarda tutadi. "O'zbekistonda yangi pedagogik va axborot texnologiyalari ta'limning barcha sohalariga - o'quv jarayoni, ma'muriy boshqaruv, ilmiy sohaga joriy etilmoqda" Yangi pedagogik va axborot

texnologiyalari sohasidagi yutuqlar uzluksiz ta'limning barcha bosqichlarida samarali o'qitish usullaridan foydalanish imkonini berdi. O'zbekistonda innovatsion yutuqlar uchun barcha darajalarda sifatli ta'lim tizimi bo'lishi kerak. O'qitish va o'rganish tizimini kengaytirish va yangi o'qitish usullaridan foydalanish nuqtai nazaridan yangi pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalanishning past darajasi hali ham mavjud.

Pedagogik va axborot texnologiyalaridan keng foydalanish sizga ko'proq moslashuvchanlik va kam xarajat bilan ta'lim olish uchun kurslarni tanlash, oliy ta'lim tomonidan taqdim etilgan tegishli mutaxassisliklar mazmunini o'rganish imkonini beradi. "Chet tillarni o'qitishning asosiy maqsadi talabalarning kommunikativ madaniyatini shakllantirish va rivojlantirish, chet tilini amaliy o'rganishga o'rgatishdir". Talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini rag'batlantirish muammosi juda muhimdir. Hamkorlikda ishlash, bilim faoliyati uchun, muloqot qilish uchun ajoyib rag'bat beradi, chunki bu holda siz har doim do'stlaringizning yordamiga tayanasiz. Ushbu texnologiyaning asosiy prinsipi: biz o'zimiz uchun mas'uliyatni o'z zimmamizga olamiz. Har bir inson nafaqat o'z muvaffaqiyati uchun, balki uning jamoa a'zolarining muvaffaqiyati uchun ham mas'uldir. Yana bir zamonaviy usullardan biri loyiha metodi hisoblanadi. Loyiha metodi shaxsga yo'naltirilgan ta'limni ta'minlaydigan texnologiyalardan biri-ijodiy qobiliyatlarni, kognitiv faollikni va mustaqillikni rivojlantirish uchun taklif qilinadigan shaxsga yo'naltirilgan. "Loyiha metodi talabalarning muloqot qobiliyatlari, muloqot madaniyati, fikrlarni qisqacha va osonlik bilan bayon etish qobiliyati, aloqa bo'yicha hamkorlarning fikrlari bilan bo'lishish, turli manbalardan ma'lumotlar olish qobiliyatini rivojlantirish, shuningdek zamonaviy kompyuter texnologiyalari yordamida qayta ishlash qobiliyatini shakllantiradi. Ishning loyiha shakli talabalarga o'zlari to'plagan bilimlarni mavzu bo'yicha qo'llash imkonini beradigan eng dolzarb texnologiyalardan biridir".

Xulosa.

Xulosa qilib aytganda, chet tillarini o'rganish uchun olib borilayotgan islohotlar va qulayliklar barchasi hozirgi yoshlarimiz uchun imkoniyatlar eshigini ochilishi deb bimalol aytishimiz mumkin. Bunday imkoniyatlardan to'g'ri va samarali foydalangan holda chet tillarini mukammal o'rganib yurtimiz kelajagi, iqboli uchun o'z hissamizni qo'shishimiz va albatta hayotimizni yanada osonlashtirish uchun o'z bilimimizga tayangan holda ixtiro, kashfiyotlar qilishimiz zarur. Til o'rganishda innovatsion texnologiyalarning o'rni katta hisoblanadi. Nafaqat o'z yurtimizdagi maktab, litsey, universitlarda o'qish uchun balki chet el bilim maskanlarida o'qish uchun foydali.

Foydaalanilgan adabiyotlar.

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 19-maydagi PQ-5117-SON qarori.

2. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining 1997-yil 29-avgustdagi 465-1-sonli "Ta'lim to'g'risida"gi qonunini.
3. Jalilov J. Chet tili o'qitish metodikasi, Toshkent .2012
4. Zaripov R.A. O'zbek maktablarida chet tili o'qitish metodikasining asosiy yo'nalishlari, O'qituvchi-19795.Chet tillar oliy o'quv yurtlari (fakultetlari) talabalari uchun darslik T: 2020
5. Melikboboyevich, S. U. (2024). BOSHLANG'ICH SINFLARDA XORIJIY TILLARNI O'QITISHNING USULLARI. *Journal of new century innovations*, 50(3), 18-21.
6. Melikboboyevich, S. U. (2024). INGLIZ TILINI O'RTA TA'LIM MAKTABLARIDA O'QITISHNING AHAMIYATI. *Journal of new century innovations*, 50(3), 14-17.
7. SHERZODOVNA, S. J., & Melikboboyevich, S. U. (2024). MAKTABGACHA TARBIYA YOSHIDAGI BOLALARDA CHET TILI O'QITISHNING ILMIY PEDAGOGIK ASOSLARI. *Journal of new century innovations*, 50(3), 22-24.
8. Melikboboyevich, S. U. (2024). PEDAGOGIKA TA'LIM YO'NALISHIDA CHET TILLARINI O'QITISHNING AHAMIYATI. *Journal of new century innovations*, 50(3), 10-13.
9. Abdimalikovna, M. Y., & Melikboboyevich, S. U. (2024). INGILIZ TILINI ORTA TALIM MAKTABLARIDA OQITISHDA INNOVATSION METODLARDAN FOYDALANISHNING SAMARALI YOLLARI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 42(3), 76-79.
10. Melikboboyevich, S. U. (2024). CHET TILI FANLARINI O'RTA TA'LIM MAKTABLARIDA O'QITISHNING INNOVATSION MATODLARIDAN FOYDALANISH. *TADQIQOTLAR. UZ*, 33(2), 161-164.
11. Melikboboyevich, S. U. (2024). MAKTABGACHA YOSHIDAGI BOLALARDA CHET-TILI O'QITISHNING ILMIY PEDAGOGIK ASOSLARI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 41(1), 23-27.